

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 4

**The Development about Analyze Idea of Teacher for Institution
Belong to Udon Thani Province Elementary Education, Education
Office, Zone 4**

เฟื่องฤทัย วิโคตร¹, ฉลาด จันทรมบัติ²
Fuengruthai Wikote¹, Chalard Chansombat²

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน สภาพปัญหา คือ นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์เท่าที่ควร ส่งผลให้ขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และครูมีความต้องการในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครูที่ครอบคลุมทักษะต่างๆ ของการคิดวิเคราะห์ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือกิจกรรมการพัฒนาครูในแต่ละทักษะของการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

---

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M. Ed. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Department of Educational Administration Faculty of Education, Mahasarakham University

ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนแนวทางการพัฒนา โดยให้ครูจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ครูต้องเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้จากผู้สอนมาเป็นผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ตลอดจนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอนโดยเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ 5 ทักษะ คือ ทักษะการจำแนก ทักษะการจัดหมวดหมู่ ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการสรุปความ และทักษะการประยุกต์

2. การสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 คู่มือกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย กระบวนการในการพัฒนา 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเตรียมการ (Preparation) ประกอบด้วย กิจกรรมหลักที่ 1 การสำรวจประสบการณ์เดิม และกิจกรรมหลักที่ 2 การวางแผนร่วมกัน ขั้นที่ 2 การบ่มเพาะ (Incubation) ประกอบด้วย กิจกรรมหลักที่ 3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจรวบยอด ขั้นที่ 3 การกระจ่างแจ้ง (Insight) ประกอบด้วย กิจกรรมหลักที่ 4 การประยุกต์ใช้ความรู้ และออกแบบผลงาน ขั้นที่ 4 การตรวจสอบประเมินค่า (Verification) ประกอบด้วย กิจกรรมหลักที่ 5 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และขั้นที่ 5 การเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continuous Learning) ประกอบด้วย กิจกรรมหลักที่ 6 การให้ข้อมูลย้อนกลับและเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า คู่มือกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้คู่มือกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า คู่มือกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 92.10/91.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ โดยคู่มือกิจกรรมสามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครูมีความพึงพอใจต่อคู่มือกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ส่งผลให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทุกประการ

Abstract

The result of research is

1. Present situation, problem, need and the way to develop leaning of teachers analyze idea side for institution belong to Udon Thani province elementary education, Education office, zone 4 found that the teaching teachers lack of knowledge and understand about activity setting that can not promote the leaner analyze idea, problem situation as the students can not develop skill about analyze idea enough. That impact on the students to lack of analyze idea and the teachers need to develop the analyze idea by giving them the knowledge, understanding to manage about the teachers analyze idea that cover each skill of analyze idea, may be by setting teachers develop manual in each skill of analysis for additional of teachers knowledge finding. For the way of teachers develop in analyze idea of teachers analyze idea side for institution belong to Udon Thani province elementary education, Education office, zone 4, the sampling group reflected the way of developing by the teachers set the way of learning to promote skill in analyze idea in century 21st that the teachers must change from the teacher to be teaching directors that can promote the learners by real practically including promotion the learners to share about learning in all steps by stress on learning setting to learners get the skill of analyze idea 5 skills, as classify skill, grouping skill, connecting skill, concluding skill and applying skill.

2. The creation activity of learning management, of teachers analyze idea side for institution belong to Udon Thani province elementary education, Education office, zone 4, the teachers analyze idea activity developing manual for institution belong to Udon Thani province elementary education, Education office, zone 4 that built up included 5 steps of developing. First step for Preparation included major activity 1 to survey old experience, and share planning. Second step is Incubation included major 3rd activity create knowledge and total understanding. Third step is Insight got major 4th activity, skill in knowledge using and achievement designing. Fourth step about Verification included 5th major activity following and evaluation. Fifth step about Continuous Learning included major 6th activity giving returned data and promoted

analyze idea continuously that the result from 7 specialists found that the created manual that the researcher did in total had possible meaning in high level.

3. The trying to use the development manual of teachers analyze idea side for institution belong to Udon Thani province elementary education, Education office, zone 4 found that the activity manual got efficiency 92.10/91.11 that higher than standard 80/80 limit. The activity manual can develop the teachers to have knowledge, understand to manage knowledge about analysis idea in efficiency, and the teachers satisfied in teachers analyze idea activity manual. In total found that, the satisfying got high score effect to the research that succeeds in objective for all targets set.

Keywords : The Development of Learning to think Critically .

บทนำ

ปัจจุบัน พลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลกจากการก้าวผ่านศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองของทุกประเทศ กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ที่ชัดเจนถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นปัจจัยการเปลี่ยนผ่าน เช่น การปฏิวัติ Arab Spring ผ่านการใช้เทคโนโลยี Social Media การก้าวขึ้นมาทางเศรษฐกิจของเอเชีย หรือภาวะอากาศเปลี่ยนแปลง เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2557 : 5) การก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนเต็มรูปแบบในปี 2558 ของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) จำนวน 10 ประเทศ เพื่อ

เสริมสร้างความแข็งแกร่งและความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคต่อประชาคมโลก ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community – APSC) ที่มุ่งเน้นความมั่นคงของภูมิภาคให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แก้ไขปัญหาขัดแย้งได้อย่างสันติวิธี เข้าใจในสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่แตกต่าง, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) ซึ่งมุ่งเน้นการผลิตและการมีตลาดการค้าและบริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานที่มีความสามารถในการทำงาน สามารถสร้างตลาดที่มีความสามารถในการแข่งขันกับภูมิภาคอื่นและประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

(ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC) ที่มุ่งหวังให้อาเซียนมีประชาคมเป็นศูนย์กลาง เอื้ออาทรและแบ่งปันยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. 2556 : 7)

ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความพยายามในปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากการศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณลักษณะ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century skills) โดยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในรอบแรก ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551 แต่ผลของการปฏิรูปนั้น พบว่าระบบการศึกษาของไทยยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลการประเมินการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) พบว่า ผลจากการปฏิรูปการศึกษาในรอบแรกนั้นยังมีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง และต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการ

เพิ่มโอกาสทางการศึกษาพบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2557 : 1) นอกจากนี้ ยังมีหลักฐานต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นมาอย่างต่อเนื่องถึงคุณภาพการศึกษาไทยที่ตกต่ำ ทั้งจากการสำรวจโดยองค์กรระหว่างประเทศ และการประเมินขององค์กรภายในประเทศ ต่างพบนักเรียนไทยส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐาน เช่น จากการประเมินโดยองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic CO-Operation and Development : OECD) หรือ ที่ รู้ จัก กัน ใน ชื่อ ของ PISA (Programme for International Students Assessment)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ พบว่า มีเพียงการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระต่างๆ ของนักเรียนเท่านั้น แต่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครูยังมีน้อย ซึ่งในการจัดการเรียนรู้นั้น ครูถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน เพราะครูคือผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมนักเรียนให้เกิด

ทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นหากครูขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนเองในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์แล้วครูก็จะไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้นั่นเอง จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4
2. เพื่อสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
3. เพื่อทดลองใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งประยุกต์ใช้เทคนิคแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree)

ประชากร คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 1,395 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) จาก 13 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน

สุ่มได้มา 1 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน คือ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนโนนทองหายโศก จากนั้น สุ่มครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนโนนทองหายโศก ได้ครูมา จำนวน 16 คน

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนที่มีผลงานดีเด่น (Best Practice) ในด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ จำนวน 3 คน โดย การ เลื ก แบบ เจ า ะ จ ง (Purposive sampling)

ระยะที่ 2 การสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดยนำข้อมูลที่ได้จาก ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มาร่างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ได้กิจกรรม

ทั้งหมด 6 กิจกรรมหลัก 15 กิจกรรมย่อย รวมทั้งหมด 27 ชั่วโมง แล้วนำร่างกิจกรรมเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ และแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครูให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประเมินกิจกรรมที่สร้างขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนวิद्यฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน อาจารย์ที่สอนในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้คู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

ประชากร คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มเครือข่ายโนนทองหายโศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 137 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มเครือข่ายโนนทองหายโศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ สุ่มได้มาขนาดละ 1 โรงเรียน รวม 3 โรงเรียน จากนั้น สุ่มครูมาโรงเรียนละ 3 คน ได้ครูมา จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552 : 76-80)
2. วิเคราะห์เนื้อหาที่จะทำการวัดโดยการสัมภาษณ์ กำหนดประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์กับความคิดรวบยอดและจุดประสงค์การสัมภาษณ์
4. สร้างเครื่องมือตามขอบเขตของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์
5. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนี ความสอดคล้อง

(Index of Item – Objective Congruence : IOC)

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูธรธานี เขต 4

ตอนที่ 1 ผลศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูธรธานี เขต 4

ตอนที่ 2 ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูธรธานี เขต 4

ระยะที่ 2 ผลการสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูธรธานี เขต 4

ระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้
กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด
วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์ ทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) เพื่อสรุปใจความสำคัญ
และนำเสนอเป็นความเรียงเพื่อใช้เป็น
ข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางการ
กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้าน
การคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ต่อไป

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำข้อมูลที่ได้จาก
การศึกษาใน ระยะที่ 1 มาเป็นกรอบ
แนวทางในการออกแบบ และร่างกิจกรรม
การจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของ
ครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 4

1.2 นำร่างกิจกรรมการจัดการ
เรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4
เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อตรวจสอบ ให้คำแนะนำในปรับปรุง
แก้ไข

1.3 นำร่างกิจกรรมที่ได้
ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่
ปรึกษา เสนอต่อ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน
เพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง
เนื้อหาและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ ความ
เหมาะสม และความเป็นไปได้

1.4 ปรับปรุงแก้ไขกิจกรรม
ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำ
กิจกรรมที่สมบูรณ์ไปทดลองใช้ ต่อไป

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญในการประเมิน
กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด
วิเคราะห์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มี
จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการในการ
ประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด
วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 4 เป็นแบบประเมินความ
สอดคล้องระหว่างเนื้อหาและกิจกรรมการ
จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู
เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไป
ได้ ของการปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 4

4. การสร้างและการหาคุณภาพ
เครื่องมือ

4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
กับแบบการประเมิน และแนวทางการ
ประเมินคู่มือกิจกรรม

4.2 สร้างแบบประเมินโดย
เขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหา
กิจกรรม ซึ่งเป็นแบบประเมินชนิดมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบ
ปลายเปิด แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของ
ภาษา และความถูกต้องของข้อคำถาม

4.3 แก้ไขปรับปรุงแบบ
ประเมิน ตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ
ยืนยันความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและ
กิจกรรม เกี่ยวกับความเหมาะสม และ
ความเป็นไปได้ของการปฏิบัติกิจกรรมตาม
คู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด
วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 4 ก่อนนำกิจกรรมไปทดลอง
ใช้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความ

อนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย พร้อม
ด้วยคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการ
คิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 และแบบ
ประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและ
กิจกรรมเกี่ยวกับความเหมาะสม และความ
เป็นไปได้ ส่งให้กับผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 7 คน
เพื่อประเมินและให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง
แก้ไข ด้วยตนเอง

5.2 รวบรวมแบบประเมิน
ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ
คู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด
วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุดรธานี เขต 4 จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมา
วิเคราะห์ข้อมูล ต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบ
ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไป
ได้ ของคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้าน
การคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จาก
ผู้เชี่ยวชาญโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) ของคะแนนความ
คิดเห็น ทหารดับคะแนน ความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ โดยเกณฑ์ในการแปล

ความหมายของข้อมูลจากแบบประเมิน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการ คิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 102)

6.2 นำข้อมูลข้อเสนอแนะจาก แบบสอบถามชนิดปลายเปิดท้ายแบบ ประเมินเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็น ไปได้ของการปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข กิจกรรมตามคู่มือดังกล่าว เพื่อให้มีความ ถูกต้อง และเหมาะสม ต่อไป

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการ คิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 โดยการประชุมเชิง ปฏิบัติการ พบว่า สภาพปัจจุบัน คือ ครูผู้สอนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยยังใช้ วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ขาด การเตรียมการสอน ขาดการใช้สื่อ หรือใบ งานในการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ สภาพปัญหา คือ นักเรียนไม่ได้ รับการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการคิด วิเคราะห์เท่าที่ควร ส่งผลไม่สามารถทำ แบบทดสอบ ที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ได้ ความต้องการในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู คือ ควรให้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครูให้ ครอบคลุมทักษะต่างๆ ของการคิดวิเคราะห์ โดยอาจจัดทำคู่มือกิจกรรมการพัฒนาครูใน แต่ละทักษะของการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีแผน กิจกรรมพัฒนา ให้ครูได้ฝึกทักษะการ จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ เพื่อครู จะได้พัฒนาตนเองให้มีความชำนาญในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4

จากการศึกษา พบว่า บทบาทของครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 คือ ครูควรมีบทบาทในการ เป็นผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก โดยการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ประกอบการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการ จัดการเรียนรู้ เช่น การเลือกกิจกรรมการ เรียนรู้ การกำหนดวิธีการวัดผลด้วยตนเอง หรือ การมีส่วนร่วมในการวัด และ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อภิปรายผล

1. ด้านการสร้างกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

จากการสร้างกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการประเมินโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า คู่มือกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ที่สร้างขึ้น โดยรวมมีความเหมาะสมใน ระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) และมีความเป็นไปได้ ในระดับดี ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อหา ประสิทธิภาพของกลุ่มกิจกรรมพัฒนา ดังกล่าว พบว่า มีประสิทธิภาพ 92.10/91.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ กำหนดไว้ ซึ่งการที่ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในการสร้างกิจกรรมการ จัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ และแนวทางการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 4 โดยการจัดประชุมเชิง ปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ของครู ซึ่งเป็นประชากรกลุ่ม ตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ตลอดจน การสัมภาษณ์ครูผู้มีผลงานดีเด่น (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อนำมาออกแบบและร่างกิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จนได้เป็นร่างคู่มือกิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 จากนั้นนำร่างคู่มือดังกล่าวเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปทดลองใช้ ซึ่งจากการประเมิน พบว่า คู่มือดังกล่าว มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด ในหัวข้อ รูปเล่มมีขนาดเหมาะสม สวยงาม น่าสนใจ เหมาะสำหรับการประกอบการดำเนินงาน เนื้อหา มีความถูกต้อง เหมาะสม ครบถ้วนครอบคลุมกระบวนการ และสามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน มีการเรียบเรียงลำดับขั้นตอน ข้อมูล/เนื้อหา ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนกิจกรรมมีความน่าสนใจ น่าติดตาม ความเป็นปัจจุบัน (Update) ไม่ล้าสมัย มีตัวอย่างและแบบฝึกทักษะที่

ชัดเจนสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลาด จันทรมบัติ (2552 : 107) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้แผนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 21 กิจกรรม ลักษณะที่ดีของคู่มือ คือ เนื้อหาต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามวัตถุประสงค์ และเหมาะสมกับผู้นำไปใช้ การจัดลำดับเนื้อหา นำเสนอเป็นขั้นตอน และสร้างความเข้าใจง่าย รายละเอียดในคู่มือต้องชัดเจน ทันทสมัย เข้าใจง่าย ผู้ศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้เอง รูปแบบคู่มือต้องมีความสวยงาม ทนทานต่อการนำไปใช้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภร เฟื่องฟู (2548 : 41) ซึ่งกล่าวว่า ลักษณะของคู่มือที่ดี ต้องทันสมัย ผู้ศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ซึ่งต้องมีการเขียนที่ละเอียดชัดเจน การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องชัดเจน รูปแบบต้องสวยงาม น่าอ่าน เน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญๆ ควรให้มีภาพประกอบมาก วิธีการจัดกิจกรรมต้องเขียนให้ชัดเจน ขั้นตอนการปฏิบัติมีความแปลกใหม่ และมุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายของรูปแบบและวิธีการ ต้องไม่ยุ่งยาก หรือซับซ้อน ให้ปฏิบัติได้รวดเร็ว เข้าใจง่าย และไม่มีขั้นตอนปฏิบัติที่ยุ่งยาก และ อุดุลย์ศักดิ์ ยืนนาน (2555 : 19) กล่าวว่า ลักษณะของคู่มือที่ดี ต้อง

สามารถสร้างความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจแนวปฏิบัติหรือวิธีการ ขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ต้องชัดเจน ทันสมัย สะดวกและทำได้ง่าย นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในการเขียนคู่มือ ต้องมีความเหมาะสมกับผู้ศึกษา รวมทั้งรูปเล่มมีความสวยงาม น่าสนใจ และมีความคงทนในการนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นเวลานาน

2. ด้านการทดลองใช้คู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

จากการนำคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ไปทดลองใช้กับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย สังกัดกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนโนนทองหายโศก จำนวน 9 คน แยกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 3 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน จากผลการศึกษาพบว่า ครูสามารถทำคะแนนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือดังกล่าวได้ เฉลี่ยเท่ากับ 82.89 คิดเป็นร้อยละ 92.10 ของคะแนนเต็ม (E_1) และค่าเฉลี่ยผลการวัดหลังจากการฝึกปฏิบัติตามคู่มือโดยรวมเท่ากับ

18.22 คิดเป็นร้อยละ 91.11 ของคะแนนเต็ม (E_2) นั่นคือคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 มีประสิทธิภาพ 92.10 /91.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งการที่ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะในการสร้างคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมโดยคำนึงถึงกรอบเนื้อหาที่ยึดองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก มีค่าชี้แจงขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน ตลอดจนมีตัวอย่างการปฏิบัติ และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนแบบฝึกทักษะเพื่อให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรมได้ทดสอบความรู้ความเข้าใจของตน ภายหลังการศึกษาเนื้อหาในแต่ละกิจกรรมแล้ว เพื่อทบทวนความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างสมบูรณ์ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรมสามารถปฏิบัติตามคู่มือได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีศนา จันทศักดิ์ (2554 : 40) ซึ่งกล่าวว่า ลักษณะที่ดีของคู่มือต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ผู้ศึกษาอ่านแล้วสามารถ

นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง สะดวก ซึ่งคู่มือนั้นต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ มีภาพตัวอย่าง แผนภูมิ แผนผัง ประกอบเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ นอกจากนี้รูปเล่มของคู่มือต้องเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ สวยงาม น่าอ่าน และมีความทนทานต่อการนำไปใช้ และสอดคล้องกับ วัฒนาพร รัชนีบุษย์ (2548 : 207) ที่ให้หลักการว่า หลักการพัฒนาครูจะต้อง 1) คำนี้ถึงจิตวิทยา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 2) คำนี้ถึงผลที่จะมีต่อผู้เรียนหลังการพัฒนาครู 3) พัฒนาครูให้รู้จักคิด พัฒนางานอย่างเป็นระบบไม่แยกส่วน 4) พัฒนาครูให้เป็นผู้กระทำโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น 5) เปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาครูจากเก่าสู่ใหม่ 6) มองการพัฒนาครูเป็นเสมือนส่วนหนึ่งของ การปฏิบัติงานประจำวันของครูเอง 7) เน้นการเรียนรู้จากห้องเรียนจากเพื่อนครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน และชุมชน ซึ่งหลังจากที่ครูได้รับการพัฒนาตามคู่มือดังกล่าวแล้ว พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมส่งผลให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาทุกฝ่ายทั้งจากครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และร่วมมือ อย่างจริงจังในการขับเคลื่อนการพัฒนาดังกล่าวสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดเป็นนโยบายสำคัญอย่างชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษานำไปพัฒนาครู โดยใช้คู่มือดังกล่าวซึ่งได้ผ่านขั้นตอนการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองใช้จริง และปรับปรุงแก้ไขจนเป็นคู่มือสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

2. การนำคู่มือกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ไปใช้พัฒนาครูให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์นั้น ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริม สนับสนุน และ

กำกับดูแล ควรมีการ นิเทศ ติดตาม การ
นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ
การคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

และสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้
ดังกล่าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและ
ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณั โครงการวิจัยเรื่อง การ
กำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21.
กรุงเทพฯ.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ. วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(3) : 89-121.
- วัฒนาพร ระบุทุกข์. (2548). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม
หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.
- ปริศนา จันทคัต. (2554). การพัฒนาครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ภัทรภร เฟื่องฟู. (2548). การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนานักเรียนด้านการคิดวิเคราะห์
ของโรงเรียนใน จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). แนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2556). รายงานโครงการพัฒนา
เครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อเตรียม
ความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.
- อดุลย์ศักดิ์ ยืนนาน. (2555). กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทาง
การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.